

Yritysten vapaaehtoiset päästöhyvitykset ja ilmastoväittämät

Johanna Niemistö

Vastuullisuusviestinnän muuttuvat käytännöt - Kuinka välttää
viherpesua? -tilaisuus, Joensuu 16.11.2023

Suomen ympäristökeskus
Finlands miljöcentral
Finnish Environment Institute

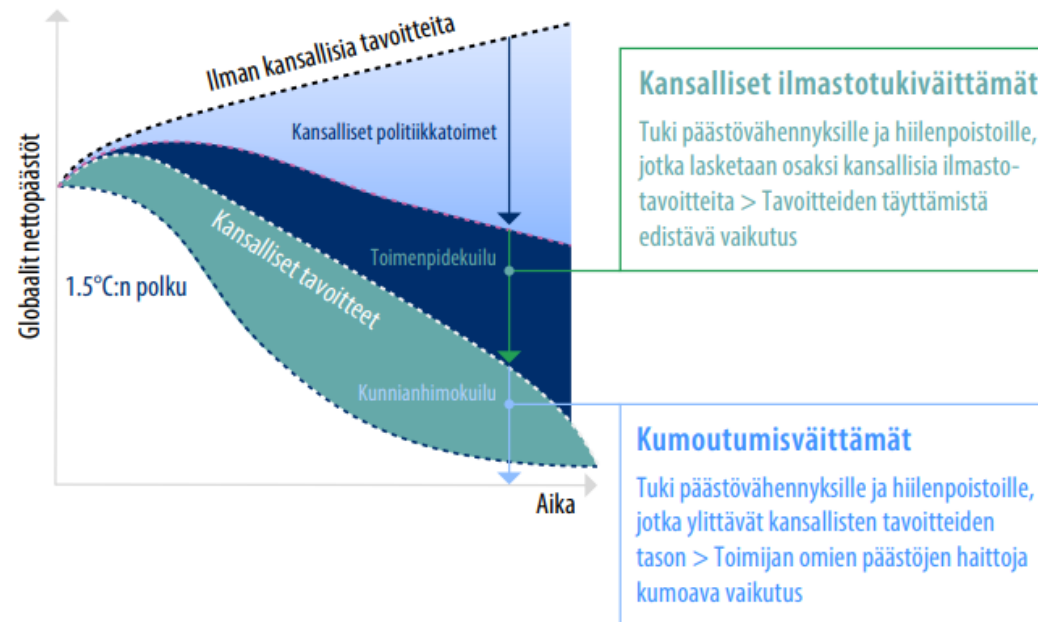
Yrityksen ilmastotyö ja siitä viestiminen

- 1) Tavoitteen asettaminen – millainen tavoite, tehdäänkö ilmastoväittämiä (esim. hiilineutraalisuus, nettonolla-tila, hiili/nettonegatiivinen)?
- 2) Uskottava päästövähennyspolku: omien päästöjen mittaaminen ja vähentäminen ensin ja oman arvoketjun ulkopuoliset hillintätoimet vasta sen jälkeen
- 3) Millaisia hillintätoimia valitaan/tuetaan? Kuka toteuttaa/mistä yksiköitä hankitaan? Tai tuetaanko muita vapaaehtoisia ilmastotekoja?

Läpinäkyvä toiminta ja selkeä viestintä on tärkeää!

Mikä rooli vapaaehtoisilla hiilimarkkinoilla on ilmastotyössä?

- Miksi yritykset haluavat hyvittää tai kumota omassa toiminnassa ja hankintaketjussa syntyneitä päästöjä maksamalla päästövähennyksistä muualla? Motiiveina ovat mm.
 - ilmastoväittämien (hiilineutraalius, nettonolla, hiili/nettonegatiivinen) toteuttaminen,
 - tuotteen markkinoinnin ja myynnin edistäminen,
 - ilmastotyö/vastuullisuus imago tekijänä, kansallisten tavoitteiden toimenpide- ja kunnianhimokuilun kurominen.

Yritysten rooli: Vapaaehtoinen tuki valtion tavoitteiden täyttämiseksi tai tavoitteiden kunnianhimon lisäämiseksi

Kuva: Laine ym. (2023) Opas vapaaehtoisten hiilimarkkinoiden hyviin käytäntöihin. Vapaaehtoisten ilmastotekojen edistäminen ilmastoyksiköillä. [Valtioneuvoston julkaisuja 2023:3.](#)

Vapaaehtoisten hiilimarkkinoiden terminologiaa

HILLINTÄTOIMI

(mitigation activity)

Päästöjä vähentävä tai nieluja lisäävä toimi

- Uusiutuvan energian lisääminen
- Energiatehokkuuden parantaminen
- Metsien ja maaperän hiilensidonnan edistäminen
- Hiilidioksidin talteenotto ja varastointi (BECCS, DACCS)

HILLINTÄTULOS

(mitigation outcome)

Kasvihuonekaasujen päästövähennys tai poistojen lisäys

- Tulosten seuranta ja raportointi/todentaminen

TODENTAMINEN JA SERTIFIOINTI

Esimerkiksi sertifiointiohjelmien avulla arvioidaan minimikriteerien täytyminen

MINIMIKRITEERIT !

ILMASTOYKSIKKÖ

(carbon credit)

Sertifiointiohjelman myöntämä yksikkö hillintätuloksille

- 1 t CO₂-ekv. vastaava hillintätulos, jota käytetään vapaaehtoisilla hiilimarkkinoilla ilmastoväittämän (kumoutumisväittäjä tai kansallinen ilmastotuki-väittäjä) toteuttamiseen

DACCS; Direct air carbon dioxide capture and storage
BECCS; bioenergy with carbon capture and storage

Lisätietoja minimikriteereistä saa valtioneuvoston julkaisemasta [oppaasta vapaaehtoisten hiilimarkkinoiden hyviin käytäntöihin](#) (Laine ym. 2023). Opas pyrkii kansainvälisten hyvien käytäntöjen kokoamiseen ja niiden selventämiseen kotimaisessa kontekstissa, jotta kotimaisten hiilimarkkinoiden luotettavuutta voidaan parantaa ja ilmastoväittämiin ja niihin liittyvien ilmastoyksiköiden tuottamiseen liittyvää epävarmuutta voitaisiin välttää.

Todennettujen ja sertifioidujen ilmasto-yrityksien on täytettävä seuraavat minimikriteerit (Laine ym. 2023)

1. Lisäisyys
2. Vankka perusura
3. Vankka laskentamenetelmä
4. Seuranta ja raportointi
5. Pysyvyys
6. Hiilivuodon välttäminen
7. Aitous, riippumaton todentaminen ja sertifiointi
8. Kaksoislaskennan välttäminen
9. Merkittävän haitan välttäminen (Do No Significant Harm -periaate).

Lisätietoa kriteereistä saa valtioneuvoston julkaisemasta [oppaasta vapaaehtoisten hiilimarkkinoiden hyviin käytäntöihin](#) (Laine ym. 2023).

Mitä yritys haluaa väittää ilmastotoimistaan?

”Toimintamme päästöt on kumottu”

”Yrityksemme/ tuotteemme/ palvelumme on hiilineutraali”

”Yrityksemme ei aiheuta ilmastomuutosta (nettonolla)”

”Yrityksemme tukee Suomen hiilineutraalisuus -tavoitetta”

”Istutamme puita, tuemme metsän kasvua, sijoitamme metsään”

Mitä väittämä edellyttää (vapaaehtoisilta markkinoilta ostetuilta yksiköiltä) ?

Yritys on ostanut yksiköitä, joiden ilmastovaikutuksia ei lasketa kansallisten ilmastotavoitteiden seurantaan ja tilinpitoon.

Yritys on ostanut yksiköitä, joiden ilmastovaikutuksia ei lasketa kansallisten ilmastotavoitteiden seurantaan ja tilinpitoon.

Yritys on sitoutunut vähentämään omia päästöjään n. 90 %. Päästöt, joita yritys ei voi päästövähennystoimien jälkeen täysin välttää, se sitoutuu poistamaan ilmakehästä.

Yritys on ostanut yksiköitä, joiden ilmastovaikutukset lasketaan kansallisten ilmastotavoitteiden seurantaan ja tilinpitoon.

Yritys tukee/toteuttaa myönteisiä ilmastotoimia, jotka eivät kuitenkaan täytä kansainvälisiä ilmastoyksiköiden minimikriteereitä.

Organisaatio osoittaa täsmällisesti mitä päästöjä hankituilla yksiköillä on kumottu

Yksiköiden määrä kattaa kaikki yrityksen/tuotteen/ palvelun päästöt.

Yritys sitoutuu hankkimaan päästöyksiköitä kattamaan täysimittaisesti päästöjä, joita yritys ei kykene vähentämään omassa toiminnassaan [arvoketjussaan].

Hyvän käytännön mukaista on ilmoittaa ostettujen yksiköiden määrä esim. suhteessa yrityksen kokonaispäästöihin.

Kumoutumisväittämät

Kansalliset ilmastotukiväittämät

Muut ilmastotoimet

Suomen ympäristökeskus
Finlands miljöcentral
Finnish Environment Institute

Hillintätulosten todentaminen on usein haasteellista

- Sertifiointiohjelmat kuten Verra ja Gold Standard ovat laatineet erilaisten hillintätoimien ja -tulosten arvioinnille ohjeita.
- Viime vuosina on perustettu lisäksi kansainvälisiä aloitteita vapaaehtoisten hiilimarkkinoiden laadun varmistamiseksi ja minimikriteerien asettamiseksi. Periaatteita ja oppaita on julkaistu vuoden 2023 aikana:
 - The Integrity Council for the Voluntary Carbon Market (ICVCM)
 - Voluntary Carbon Markets Integrity Initiative (VCMI)
- EU:ssa valmistellaan hiilenpoistojen sertifiointin sääntelyä ja säännöstöä hiilenpoistojen tuottamiselle – hiiliviljely, pysyvä hiilen varastointi, hiilen varastointi pitkäikäisiin tuotteisiin ja materiaaleihin.
- SFS-standardityö "päästökompensointi metsien hiilinielulla" on käynnissä.
- Suomessa ei toistaiseksi ole juurikaan tuotettu kumoamisväittämiä tukevia vapaaehtoisten hiilimarkkinoiden ilmastoyksiköitä. Lähes kaikki ehdotetut toimet sisältyvät kansallisiin tavoitteisiin ja inventaarioihin eivätkä siten oikeuta kumoamisväittämää (ks. dian 2 kuva). Poikkeuksen muodostaa biohiilen tuotanto, jolla on edellytyksiä toteuttaa ns. minimikriteerit.

Tulevaisuudennäkymät

- Vapaaehtoisten hiilimarkkinoiden kehittyminen ja standardointityö ovat käynnissä.
- Standardointityön sisällöstä riippumatta on tärkeää, että yritykset osallistuvat itsenäisesti tai yhdessä kuntien kanssa työhön Suomen tavoitteiden täyttämiseksi, - ja mikäli rahkeet riittävät, tavoitteiden kunnianhimon lisäämiseksi.
- Kaikkia väittämiä, joita esitetään, on tärkeää kyetä perustelemaan avoimesti ja läpinäkyvästi. EU:n kuluttajasuoja tulee myös edellyttämään tätä.

LISÄTIETOA – selvityksiä

- Compensate 2021. Getting the claims right. The role of compensation in corporate climate claims. [Avoid greenwashing and get the claims right - download Compensate's white paper](#)
- Finnwatch ry. 2021. Anekauppaa vai ilmastotekoja? Vapaaehtoisen päästökompensaation kysyntä, tarjonta ja laatu Suomessa. Finnwatch ry:n raportti 4/2021, kesäkuu 2021. [Anekauppaa vai ilmastotekoja? \(finnwatch.org\)](#)
- Hildén M., Auvinen K., Berninger K., Björklund M., Ekholm T., Ekroos A., Huttunen S., Hyytiäinen K., Kokko K., Lähteenmäki-Uutela A., Mehling M., Perrels A., Seppälä J., Soimakallio S., Tikkakoski P., Toivonen E., Tynkkynen O. 2021. Mahdollisuudet vahvistaa ilmastolakia uusilla keinoilla. Valtioneuvoston selvitys- ja tutkimustoiminnan julkaisusarja 2021:5. <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-383-045-5>
- Laine, A., Ahonen, H.-M., Pakkala, A., Laininen, J., Kulovesi, K., Mäntylä, I. 2023. Opas vapaaehtoisten hiilimarkkinoiden hyviin käytäntöihin: Vapaaehtoisten ilmastotekojen edistäminen ilmastoyksiköillä. Valtioneuvoston julkaisuja 2023:3. <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-383-815-4>
- Laine A., Airaksinen J., Yliheljo E., Ahonen H-M, Halonen M. 2021. Vapaaehtoisten päästökompensaatioiden sääntely. Ympäristöministeriön julkaisuja 2021:26. <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-361-408-6>
- Laine A., Auer J., Halonen M., Horne P., Karikallio H., Kilpinen S., Korhonen O., Airaksinen J., Valonen M., Saario M. 2021. Esiselvitys maankäyttösektorin hiilikompensaatiohankkeista. [Esiselvitys+maankäyttösektorin+hiilikompensaatiohankkeista_julkaistava+raporttiversio_27.1.2021.pdf \(mmm.fi\)](#)
- Laininen J., Ahonen H.-M., Laine A., Kulovesi, K. (2022) Selvitys – Vapaaehtoisiin päästökompensaatioihin liittyvät erityiskysymykset.
- Laturi, J., Aalto, L., Forsman-Hugg, S., Horne, P., Laine, A., Kinnunen, P., Korhonen, O., Kujala, P., Noro, K., Mäntylä, I., Valonen, M. 2023. Vapaaehtoiset hiilimarkkinat maankäyttösektorilla – kehitys, kysyntä ja toimenpiteet Suomessa. PTT raporteja 285. <https://www.ptt.fi/julkaisut/vapaaehtoiset-hiilimarkkinat-maankayttosektorilla-kehitys-kysynta-ja-toimenpiteet-suomessa/>
- Niemistö J., Seppälä J., Karvonen J., Soimakallio S. 2021. Päästökompensaatiot ilmastomuutoksen hillinnän keinona Suomessa – nyt ja tulevaisuudessa. Selvitys vapaaehtoisen päästökompensaation käytön nykytilanteesta ja odotuksista eri toimijoiden ilmastomuutoksen hillintätyössä Ympäristöministeriön julkaisuja 2021:12. <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-361-233-4>
- Nordic Dialogue on Voluntary Compensation 2021. [Nordic Dialogue on Voluntary Compensation \(norden.org\)](#)
- Seppälä J., Saikku L., Soimakallio S., Lounasheimo J., Regina K., Ollikainen, M. 2019. Hiilineutraalius ilmastopolitiikassa – valtiot, alueet ja kunnat. Suomen ilmastopaneeli, raportti 5/2019. https://www.ilmastopaneeli.fi/wp-content/uploads/2019/09/Hiilineutraalius_ilmastopaneeli_2019_FINAL.pdf

LISÄTIETOA - toimijoiden tekemiä aloitteita ja linjauksia

- [Aloite](#) suomalaiseksi SFS-standardiksi ”Päästökompensointi metsän puuston kasvun lisäisyyden kautta syntyvällä hiilinielulla”
- [Hiilensidonta ry](#), alan yritysten toimialajärjestö (perustettu 11/2021)
- [Kotimaisia hiilensidontakompensaatioita koskeva tilasto](#), Hiilensidonta ry ja Pellervon taloustutkimus PTT ry (julkaistu 1.12.2022)
- [Getting the claims right](#) (Compensate 2022)
- Suomen luonnonsuojeluliiton [linjaus](#) päästökompensaatioista ja hiilimarkkinoista (2020)
- [Vapaaehtoiset kompensatiot kiinteistö- ja rakennusalalla](#) -ohje (Green Building Council Finland 2022)

Kansainväliset aloitteet:

- Pohjoismainen dialogi vapaaehtoisesta kompensatiosta ([Nordic Dialogue on Voluntary Compensation](#))
 - [Ehdotus hyvistä käytännöistä](#) julkaistiin 29.11.2022.
- The Integrity Council for the Voluntary Carbon Market (ICVCM) – [Core carbon principles](#) julkinen [konsultaatio](#) avoinna 27.9.2022 asti, periaatteet julkaistaan alkuvuonna 2023.
- EU komission [asetusehdotus hiilenpoiston sertifiointille](#) 30.11.2022 (kriteeristöt ja sertifiointimenetelmät erilaisille hiilenpoistomenetelmille)

Kiitos mielenkiinnosta !

<https://www.turku.fi/hiilineutraali-turku/ilmastokaupunki-turku/hankkeita-ja-projekteja/kuntanielu>

johanna.niemisto@syke.fi

